

České lesní hospodářství v kontextu vstupu ČR do EU

Jiří Matějčík

VÚLHM Jíloviště-Strnady

Obsah

- 1) Úvod
- 2) Lesy a lesnická politika EU
- 3) Právo EU a lesnická legislativa
- 4) Vnitřní trh
- 5) Šance a rizika (hrozby, příležitosti, dopady vstupu)
- 6) Poznámky k vybraným tématickým oblastem
- 7) Faktory zvýšení konkurenceschopnosti
- 8) Závěr

1. ÚVOD

Vstup ČR do EU 1.5.2004

Jak jsme připraveni? (již dnes spolupráce na úrovni EU)

Budeme umět z členství profitovat? (příspěvky ČR vs čerpání ze strukturálních fondů)

Jaké jsou šance a rizika? (problém úhlu pohledu)

Máme dost informací o EU? (informační příručka)

Lesnicko-dřevařský sektor z pohledu statistiky EU

Lesnictví

+

Zprac. průmysl založený na lese a související odvětví (struktura)

- dřevozpracující průmysl
- výroba papíru a buničiny
- zpracování papíru a lepenky
- obalové materiály
- polygrafický průmysl a vydavatelské činnosti

Statistika: 10 % celkové hodnoty výroby, 2,6 mil. pracovníků, klient pro 12 mil. vlastníků půdy

Lesy a lesnictví v EU

Rostoucí hospodářský a sociální význam lesnictví a zpracovatelského průmyslu pro trvale udržitelný rozvoj (TUR)

Lesy a lesnictví jako integrální část a první článek průmyslového řetězce

Lesy jako součást venkova

Lesy po rozšíření o 10 kandidátských států (*viz stanovisko Hospodářského a sociálního výboru*) - např. mohou být značným potenciálem rekreačních možností pro obyvatele hustě zalidněných členských zemí EU

Lesnicko-dřevařský sektor po rozšíření

Plocha lesů : + 31 %, nová zalesnění (*Maďarsko 500 000 ha/10 let*)

Porostní zásoba: + 47 % na 20 mld. m³ (*v EU 15 = 130,8 m³/ha, v přistupujících zemích = 216,8 m³/ha*)

Soběstačnost (dřevo a výrobky ze dřeva): nárůst na 95 %

Počet pracovníků v sektoru : 4 mil. → 5 mil.

Počet soukromých vlastníků lesa: 12 mil. → 15-16 mil.

2. LESY A LESNICKÁ POLITIKA EU

Společné politiky

Společná zemědělská politika

Ochrana životního prostředí

Společná regionální politika

Energetická politika

Společná měnová politika

Politika výchovy a vzdělávání

Společná lesnická politika neexistuje (není ve smlouvách) ⇒ lesy jako přívažek k jiným politikám ⇒ lesnická politika musí být intersektorální (vícesektorová)

Lesnická politika EU

Změna po rozšíření 1995 (Rakousko, Švédsko, Finsko)

Lesnická strategie pro EU -1998 (*obchod se dřevem a DP je součástí tržního prostředí*)

Mezinárodní lesnické iniciativy (MCPEF – Štrasburk 1990, Helsinky 1993, Lisabon 1998, Vídeň 2003, IFF, IPF aj.) – *změna zaměření rezolucí k sociálně-ekon.problémům*

Lesnická politika EU vůči rozvojovým zemím

DNES:

Jen koordinační a harmonizační role komunitární politiky EU, princip subsidiarity
Koncept národních lesnických programů
Volání po společné lesnické politice EU (*shoda již v pan-evropských kriteriích TUH*)

MCPFE Vídeň 2003 - rezoluce

Deklarace vídeňského summitu pro život lesů (*společný prospěch, sdílená odpovědnost*)

- V1 – Synergická podpora TUH v evropských lesích prostřednictvím lesnických programů a spolupráce mezi odvětvími
- V2 – Zvýšení ekonomické životaschopnosti hospodaření v lesích Evropy
- V3 – Sociálně kulturní dimenze TUH v evropských lesích
- V4 – Biologická rozmanitost lesů v Evropě
- V5 – Změna klimatu TUH v evropských lesích

Klíčové problémy rozvoje lesnické politiky

Dokončení politické a institucionální reformy včetně restituce
Definování role vlády a sdílení odpovědnosti mezi národní a místní úrovní
zajištění hlubšího vtažení dotčených stran a zájemců a zvýšení transparentnosti při nastavování nástrojů pro TUH
Reformování role státní správy lesů
Definování role a povinností veřejných a soukromých vlastníků lesa
Rozvoj mechanismů pro participaci a řešení konfliktů
Nalezení skutečně vícesektorového přístupu k problémům rozvoje lesnického sektoru

3. PRÁVO EU A LESNICKÁ LEGISLATIVA

Právo EU

Právo primární a sekundární (*nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska*)
Principy: subsidiarity, proporcionality, flexibility, rovného zacházení aj.
Sankce - formy
Vývoj legislativy neustále sledovat
Informační systémy (*dnes 97 000 stran textu*), očekává se zjednodušení

Od 1.5.2004 **Úřední list EU** v češtině na adrese:

<http://europa.eu.int/eur-lex/cs/oj/index.html> = jediný oficiální zdroj právních norem EU (překlad odborných termínů – angl., fr. a něm. verze)

Klíčová lesnická legislativa

Lesnická statistika

Strukturální opatření v lesním hospodářství
Ochrana lesů proti požárům
Ochrana lesů proti znečištění ovzduší
Fytosanitární opatření
Lesní reprodukční materiál
Klasifikace surového dříví
Stálý lesnický výbor
Další výbory

4. VNITŘNÍ TRH

Jednotný vnitřní trh Společenství

Pojem vnitřního trhu

Čtyři svobody: 1. volný pohyb zboží
2. volný pohyb osob
3. volný pohyb služeb
4. volný pohyb kapitálu
(5. soudní rozhodnutí)

Společná pravidla vnitřního trhu

(soutěž, podpory, veřejné zakázky, daně, soukromé právo – spotřebitel, obchodní společnosti)

5. ŠANCE A RIZIKA

Šance a rizika globalizace

Co globalizace přináší pozitivního:

- roste nabídka a kvalita zboží i služeb
- klesají výrobní i prodejní ceny
- vznikají nové pracovní příležitosti
- zvyšuje se životní úroveň
- širší a svobodnější přístup k informacím
- rozšiřují se možnosti globalizace

Rizika globalizace

- náchylnost světové ekonomiky k náhlým kolapsům (hosp. nestabilita) – *závislost na americké prosperitě*
- rozdíly mezi Severem a Jihem
- nebezpečná polarizace (uvnitř a mezi národy)
- nárůst ekonom., ekolog. a politické migrace
- nárůst ekonomického a politického vlivu nadnárodních společností (*globální finanční trhy a*

společnosti fungují bez dosahu veřejné odpovědnosti, přesun demokracie lidu na demokracii peněz, propast mezi korporativními globalisty vs globální občanskou společností)

- zhoršování ŽP - vyčerpávání přírodních zdrojů, doprava

Nespravedlivé rozdělování příležitostí a plodů globalizace

Případné řešení negativních vlivů globalizace:

- regulace některých aktivit nadnárodních společností
- omezení spekulativního toku kapitálu
- zdanění kapitálových převodů
- reorganizace mez. finančních institucí (Mezinárodní měnový fond, Světová banka)
- zpřísnit a v praxi realizovat pravidla pro ochranu životního prostředí a ekonomický růst sladit s principy trvalé udržitelnosti

Šance a rizika (dopady vstupu)

Přínosy obecně:

- kultivace institucionálního rámce
- vyšší kvalita ochrany vlastnických práv
- větší rovnost podmínek a menší možnost zneužití dominant. postavení účastníky hospodářské soutěže
- rovnoprávnější postavení zaměstnanců vůči zaměstnavatelům
- rovnoprávnější postavení spotřebitele vůči výrobcům a prodejcům
- posílení postavení občana proti znečišťovatelům životního prostředí

Důsledky vstupu ve vybraných oblastech:

- bezpečnost výrobků a technické požadavky na výrobky
- ochrana průmyslového vlastnictví
- volný pohyb zboží, služeb, kapitálu (zemědělská půda, druhotné bydlení), osob – uznávání odborné kvalifikace
- právo obchodních společností
- veřejné zakázky
- bezpečnost práce a ochrana zdraví pracovníků
- ekologické standardy podnikání
- podpora konkurenční schopnosti firem
- společná obchodní politika a vztahy s třetími zeměmi
- hospodářská a měnová unie
- důsledky jednotného trhu pro obchod a podnikání (příliv investic, sblížení cenové úrovně aj.)
- rozumná a osvědčená domácí hospodářská politika

Podnikatelské hrozby:

- vyčerpání cenové konkurenční schopnosti
- vysoká, ničím neomezená konkurence (nutnost převzít standardy)

- netlumený střet se silnějším podnikatel. zázemím
- zvýšení nároků na management
- investice do pochopení a přizpůsobení se novému správnímu prostředí
- přísnější regulace státní pomoci domácím podnikům
- vyspělá ochrana spotřebitele
- náročné ekologické předpisy a silnější ekologické hnutí
- nové pracovněprávní předpisy
- vyšší nároky na etiku v podnikání
- nové nároky na podnikatelskou strategii
- nové nároky na komunikaci se správními orgány

✓ Podnikatelské příležitosti:

- stabilizace podnikatel. prostředí, právní jistoty a kvalitní právní ochrana
- přístup na velký trh zboží bez vnitřních hranic
- volná a vyšší mobilita profesí, služeb a pracovních sil
- jednotná a levnější celní, daňová a technická administrativa
- vyspělejší a přehlednější správní prostředí
- transparentnost trhu a lepší informovanost o něm
- výhody jednotné měny
- snazší přístup ke kapitálu a investicím
- vyspělá ochrana hospodářské soutěže
- lepší přístup k veřejným zakázkám v EU
- snazší kooperace se zahraničními subjekty
- snazší obrana a prezentace zájmů v EU
- účast ve společných programech EU
- možnost využít prostředků ze strukturálních fondů
- renomé značky „Made in EC/EU“

Šance a rizika (dopady vstupu) na lesnický sektor

Dopady na lesnický sektor - přehled:

- vnitřní trh a 4 svobody (dřevo, reprodukční materiál lesních dřevin, služby – veřejné zakázky, lesní pozemky, pracovníci – *PO na hranicích*)
- využití strukturálních fondů (*zůstat nezávislý!*)
- ochrana přírody a Natura 2000
- certifikace a realizace produktů na trhu
- energie a dřevo
- okruh plátců DPH (2 mil Kč/rok → 1 mil.Kč/rok)
- účetnictví a přechod na euro

Šance a rizika (dopady vstupu) na dřevařský sektor - přehled

- dopady v závislosti na hospodářské situaci podniku, oboru podnikání, velikosti firmy, jejího zařazení do dodavatelsko-odběratelských vztahů v EU aj.
- začlenění firmy do jednotného trhu bez hranic (nejen exportéři), padne diskriminace podle země původu, cla, kvóty, právní a daňové překážky atd.
- ztráta cenové konkurenční výhody ⇒ vysoká produktivita výroby a necenové faktory konkurence (kvalita, inovace, rychlost, servis, péče o zákazníka)
- zvýšení konkurence (pozitivní – negativní faktor)
- zlepšení (druhovýroba) či zhoršení (prvovýroba) podnikatelských podmínek
- přístup vyspělé západoevropské konkurence na český trh již bude limitován převážně jen jazyk., zvykovými a vzdálenostními bariérami, již dnes je náš trh liberální

Potenciály rozšíření

Vzájemné užítky:

- nárůst neporušených a částečně přírodních lesů
- silné lesnické tradice a dohody o trvalosti
- silná znalostní báze o pěstování lesa a multifunkčním lesnictví
- nárůst v míře soběstačnosti u některých výrobků
- rozšíření trhů
- nárůst spotřeby dřeva jako ekologického produktu
- noví členové mohou přilákat investice do zpracovatelského průmyslu

Potenciály rozšíření

Očekávané užítky

- nárůst významu v rozvoji venkova (*alternativní využití půdy – zalesňování, rozvoj MSP na bázi zpracování dřeva*)
- zlepšené financování aktivit na úrovni obcí (*ochrana přírody, lesa, proti požárům, výzkum*)
- nárůst zkušeností při využívání tržních nástrojů
- lepší koordinace a silná reprezentace při mezinárodním lesnickém dialogu

6. POZNÁMKY K VYBRANÝM TÉMATICkým OBLASTEM

Strukturální politika EU - cíle

Cíl 1: Povzbuzování rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů

Cíl 2: Podpora strukturálně postižených regionů

Cíl 3: Podpora přizpůsobování a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti

Nové územní jednotky (NUTS)

NUTS I	- ČR
NUTS II	- sloučené kraje
NUTS III	- kraje
NUTS IV	- okresy (mikroregiony)
NUTS V	- obce

Finanční nástroje EU

Strukturální fondy

- Evropský fond regionálního rozvoje
- Evropský sociální fond
- Evropský zemědělský orientační a záruční fond
(*Iniciativa Společenství Leader+*)
- Evropský fond soudržnosti (koheze)
- Finanční nástroj pro podporu rybolovu

Předvstupní nástroje EU

- Program SAPARD, ISPA
- Program PHARE (CBC-PHARE)
(Interreg)

Základní principy region.politiky

- Princip programování
- Princip koncentrace
- Princip partnerství
- Princip doplňkovosti (adicionality)
- Princip monitorování a vyhodnocení - *fyzické a finanční ukazatele (indikátory) – relevantní, prokazatelné, ověřitelné, kvantifikovatelné*

Strukturální a regionální politika v ČR

Programová dokumentace (NRP, SOP, ROP, HRDP)

SROP (společný regionální operační program) za ČR - 6 priorit:

1. Rozvoj místních podnikatelských aktivit
2. Region. rozvoj dopravy a komunikačních technologií
3. Místní rozvoj lidských zdrojů
4. Zlepšení životního prostředí v obcích a regionech
5. Oživení venkovských oblastí
6. Rozvoj cestovního ruchu v obcích a regionech

Nařízení Rady č. 1257/1999

OP Zemědělství (priorita I - Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství):

Lesní hospodářství (opatření/podopatření)

- Trvale udržitelné hospodaření v lesích
- Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření
- Investice do lesů
- Investice do zpracování a odbytu výrobků LH
- Sdružování majitelů lesů
- Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd

Převoditelnost dotačních titulů, vyloučené formy vlastnictví

Zásady a postupy tvorby projektů

Analýzy (SWOT)

Cíle (respektovat principy, vazby..)

Priority

Opatření/podopatření

Projekty (mikroregionální, individuální, monotematické, multitematické..)

Soulad s programovou dokumentací, přijatými politikami a vymezenými prioritami

Vlastní prostředky a půjčky, teprve pak peníze z EU

Výběrová kritéria pro projekty

Efektivnost vynaložených nákladů

minimalizace nákladů

návratnost vložených prostředků

zisk nebo společenský prospěch

míra rizika

vytvoření pracovních příležitostí

synergie s ostatními projekty a opatřeními

inovační charakter projektu

strategická povaha projektu

míra regionálního, resp. nadregionálního významu

Poznatky a praktické zkušenosti s přípravou kofinancovaných projektů

Obecné zkušenosti (*zásadní rozhodnutí, mít jasno v cílech, nešetřit na nepravém místě*)

První formulace projektového záměru (*vize projektu, základní ekonomický propočet, spolupráce se zpracovatelem, projekt pro stavební povolení*)

Zpracování projektu (*žádost, náklady, kompletní financování*)

Registrace projektu (*profesionální přístup, projektanta s sebou, od všeho kopii*)

Hodnocení projektu („lámání chleba“)

Podpora problémových regionů v rozšířené EU podle Evropské komise

Reforma strukturální politiky :

větší vliv regionů a měst při rozhodování o použití peněz

větší sladění využívání unijní podpory s cíli lisabonské strategie

větší důraz na rozvoj **inovací** a **znalostní ekonomiky** (přednost projektů zaměřených na inovace, vzdělávání, vývoj a výzkum, životní prostředí a služby...)

3 cíle a 6 priorit ⇒ 3 priority (pracovní místa, regionální konkurenceschopnost, spolupráce)

Ochrana přírody (Natura 2000)

Směrnice 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“)

Směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů („směrnice o stanovištích“) (viz *Katalog biotopů ČR*)

Ke dni vstupu předložit EK národní seznam vybraných lokalit soustavy Natura 2000 – *zastavit pokles biodiverzity do roku 2010*

Způsoby ochrany (např. smluvní řešení)

Náhrada újmy vlastníkům lesa za vzniklá omezení (*financování – SF, LIFE, jiné relevantní fondy EU*)

Přehled možných podpor EU pro NATURU 2000 a lesní hospodářství (rozpočet na rok 2004)

Certifikace lesů

certifikace produktu či procesu - móda nebo nutnost?

více jak 50 certif. systémů - *ISO a EMAS, CSA, SFI, TFS, LEI*

PEFC - FSC

chain of custody (CoC) - certifikace spotřebitelského řetězce dřeva

potřeba vzájemného uznávání certifikačních systémů (*jednotné standardy*)

další vývoj na trhu rozhodnou zákazníci a další faktory

Stav certifikace lesů v ČR v roce 2002

Celková rozloha lesů v ČR: 2 639 000 ha

Certifikace systémem PEFC: 1 799 000 ha (68 %), 503 vlastníků lesů

Certifikace systémem FSC: 10 441 ha, 1 vlastník

Dřevo a energie

Státy EU jsou z 50 % závislé na dovozu energie

Energetické využití obnovitel. zdrojů energie (OZE):

ČR: 1,5 % (2000), 3-6 % (2010), 4-8 % (2020)

EU: 5,44 % (2000), biomasa 3,3 %

(Bílá kniha): 12 % (2010) – biomasu ztrojnásobit

Rakousko: 27 % (1997) - biomasa 12 %

Švédsko 25,4 % (1995), Finsko 30 % (1998) - dřevo 19 %

Bílé knihy o OZE a akční plán podpory

Programy EU

Obnovitelný, ekologicky čistý zdroj energie = velký obchodní potenciál

Biomasa a její přínosy pro TUH, globální ekologii

Zostření konkurence surovin

Internalizace vybraných funkcí lesa

Členění funkcí, pojmy – funkce, účinky, služby, přínosy)

Rekreační funkce (*projekty EU - RES, MNTFR*), venkovská turistika

Environmentální funkce (*klasifikace služeb OECD a EU pro jejich obchodování – platby za znečištění*)

Náhrady (poplatky) za poskytování těchto služeb

Rozšířené lesnické účetnictví jako základ pro marketing nedřevních užitků

Vlastnictví lesa

Podíl soukromých lesů (EU-15 = 65 %)

Počet soukromých vlastníků lesa (cca 12 mil.)

Sdružování jako řešení tzv. strukturální slabosti lesních podniků – podpory legislativní, finanční, informační (systém efektivního poradenství)

Mezinárodní organizace a prosazování zájmů vlastníků lesa (lobbying)

Pozice státních lesů – reformy na Slovensku, v Bavorsku, v Polsku...

Podíl soukromých lesů

Tabulka

Rentabilita hospodaření vlastníků

- identifikovat a využívat potenciál lesního podniku
- organizační struktura
- produkce (zásoby-přírůst-těžba)
- omezování hospodaření
- měření a sortimentace surového dříví
- marketing (ceny, optimalizace prodeje dřeva, flexibilita na trhu)

- snižování nákladů (přirozená obnova, zvěř, aj.)
- hledání nových trhů
- produktivita práce (malá lesní mechanizace)
- sledovat vývoj ukazatelů rentability, řízení hodnoty

Podnikatelé v LH

- postupná ztráta cenové konkurenční výhody (?)
- osvojit si co nejrychleji psané i nepsané zákonitosti podnikání a začít využívat možností jednotného vnitřního trhu bez hranic (dovoz, vývoz, vytváření společných podniků – např. fínsko-rakouská dceřinná společnost státních lesů FORIA)
- SWOT – analýza ⇒ vypracování konkurenceschopné firemní strategie
- směrnice a nařízení v oblasti BPOZ, ochrana životního prostředí (vyšší náklady výroby)
- sledovat a ovlivňovat legislativní vývoj – legální lobbování v bruselských institucích EU
- mezinárodní organizace ENFE (ČAPLH)
- stav příprav u MSP, vliv certifikace

Příprava podnikatelů na vstup do EU

Multifunkční projekt přípravy především v oblastech:

- odlišnosti právní úpravy, sledování harmonizovaných předpisů (*příprava liberalizace volného pohybu služeb*)
- fungování jednotného vnitřního trhu včetně směrnic a pravidel, které se dotýkají konkrétní činnosti podnikatele
- účetnictví
- předpisy o ochraně životního prostředí
- účast ve veřejných zakázkách a výběrových řízeních
- ochrana spotřebitele
- změny v současném pojetí zahraničního obchodu

- co udělat povinně a co udělat „navíc“ (kvality výrobků a služeb, podílu na (trhu, image společnosti, definování dlouhodobé strategie rozvoje společnosti)

Licencované činnosti a znalci

Odborní lesní hospodáři (*jako určitá obdoba civilních inženýrů v Rakousku*)

Taxační kanceláře

Školkařská činnost

Znalecká činnost

- sdružování (ČKOLH, Sdružení tax.kanceláří, Sdružení lesních školkařů) za účelem lobbyingu a zvyšování své síly
- různé formy poradenství, koordinace exportních aktivit
- mezinárodní kontakty, mezinárodní konzulting

- šance jako prostředník mezi Západem a Východem (znalost jazyků), návrhy projektů
- intenzivnější spolupráce s investory, průmyslem aj.

Státní správa lesů

- nejméně připravená na vstup do EU (jazyky...)
- etika ve veřejné správě (Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě)
- corporate governance – způsoby vládnutí
- spolupráce veřejného a soukromého sektoru (PPP)
- zajistit vymahatelnost práva

- reformy veřejné správy v zahraničí (subsidiarita, deregulace, privatizace, odbyrokratizování, právní uspořádání)
- cílem deregulace je volný trh

Lesy a rozvoj regionů (venkova)

Ohromný budoucí potenciál

- pracovní příležitosti (MSP)
- dodatečné zdroje příjmů
- energetické využití dřeva
- aktivity pro volný čas (venkovská turistika, rekreace)

Možnosti využití různých nástrojů:

- strukturální politika EU (jednodušší, praktičtější)
- politika daní a odvodů
- aktivní sdružení vlastníků lesa
- tržní realizace ekologických a rekreačních funkcí
- iniciativy pro vytvoření rozšířeného trhu práce (Leader)
- rámcové lesnické plánování

Malé a střední podniky v LH a DP

Definice MSP:

- počet zaměstnanců menší než 250
- roční obrat max. 40 mil. EUR
- bilanční úhrn (roční konečná rozvaha) nejvýše 27 mil. EUR
- nejméně 75 % majetku podniku je ve vlastnictví jeho vedení
- majitel nebo jeho rodina vedou podnik

charakter MSP (subdodavatelé, flexibilita, inovační kreativita, menší fin. síla...),

situace v ČR (50 % zaměstnanost, nižší p.p a přidaná hodnota)

podpora konkurenceschopnosti MSP

Evropská charta pro malé podniky

Zpracovatelský průmysl a užití dřeva

Rezoluce EP o konkurenceschopnosti průmyslu založeného na zpracování dřeva (1999)
modelový sektor v oblasti TUR

vhodné schéma environmentálního řízení (EMAS, ISO14001)

plán boje s environmentálním a sociálním dumpingem u importu dřeva do EU

MSP, regionální politika, tvorba pracovních míst

podpořit dřevo jako obnovitelný zdroj energie, jako vhodný konstrukční materiál (v roce 2010
výrobky na bázi dřeva = hlavní materiál pro konstrukce a interiéry)

Po rozšíření zpočátku konkurenční nerovnováha, efekt „scvrkávání“ v důsledku restrukturalizace
kampaň EU na podporu užití dřeva a výrobků ze dřeva

Zdokonalení logistiky, odborné poradenství na využití dřeva v regionech

Konkurenceschopnost průmyslu

Jak si v Evropě udržet konkurenceschopnost průmyslu založeného na výrobcích ze dřeva?

Klíčové oblasti rozvoje:

- efektivnost dodavatelského řetězce
- inovace – věda a výzkum (VaV)
- hodnotové systémy
- spolupráce

Možnosti pro nové členské země

Soustředit se na domácí zvýšení užití výrobků ze dřeva

Vytvoření vhodného průmyslu řízeného národními organizacemi

Sdružování evropských organizací !

7. FAKTORY ZVÝŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI

Zdroje konkurenceschopnosti

Obecně: schopnost zvyšovat příjmy/obyv. a zaměstnanost

Základem = produktivita práce

Dlouhodobá strategie hospodářského růstu:

≠ nákladová (cenová) konkurenceschopnost (mzdy a nemzdové pracovní náklady)

= **orientace na necenové (kvalitativní) konkurenční výhody** – *aktivity s vyšší přidanou*

hodnotou, sofistikovanější výrobky, technologicky náročné výroby, odstranění srážek z ceny na

„zboží z východu“, zapojení do mezinárodních odbytových sítí atd.

Klíčový růstový faktor = **LIDSKÝ KAPITÁL**

Inovace (VaV), vzdělávání (kvalifikace), investice (modernizace, restrukturalizace při osvojování nových technologií)

Jak zvýšit konkurenceschopnost v LH

- strategický management lesních podniků a podnikatelů
- inovativní LH (podnikatelské využití lesního potenciálu) - oblasti, zdroje, zprostředkování
- spolupráce soukromých a veřejných podniků
- více marketingu (prodej dřeva, ceny...)
- kvalitativní řízení (TQM-principy a orientace na zákazníka), strategický a operativní controlling, benchmarking
- snižování nákladů nestačí, hledání nových trhů (výnosy)
- nasazení moderní ICT (optimalizace, GIS...)
- sdužování vlastníků lesa a efektivní poradenský systém
- dobrá informovanost: informace = klíč k budoucnosti
- jazyková gramotnost (vytváření sítí – strategických aliancí, transfer poznatků ze zahraničí)
- investice do lidských zdrojů – celoživotní vzdělávání (zlepšit právní a ekonomické vědomí)
- využití výsledků vědy a výzkumu
- použití mezinárodních standardů (norem) – oceňování, účetnictví, informační a komunikační technologie
- zpracování kvalitních projektů pro čerpání finančních prostředků ze SF
- podpora malých a středních podniků
- zlepšit public image
- úspěch = specializace + kvalita

Lisabonská strategie EU

Rozvoj dlouhodobých růstových faktorů:

Investování do znalostí a přizpůsobivosti lidského činitele (*celoživotní vzdělávání, zvýšení podílu terciárního vzdělání, všeobecná počítačová gramotnost, jazyková příprava..*)

Zlepšení přenosu poznatků výzkumu do hospodářské praxe, uvolnění přístupu k rizikovému kapitálu, profesní a územní mobility na trhu práce

Překonání odtrženosti univerzit a technických vysokých škol od podnikatelské sféry, posílení rozvinutého technického a učňovského školství

Zaměření na sofistikovanější výrobu a služby s vyšší přidanou hodnotou, technologicky náročnější fragmenty produkčního řetězce, výzkum a vývoj

Vzdělávání obecně

Vracíme se do doby, kdy vynikat duchem nad průměr bylo předmětem odsouzení a kdy znalosti vlastně nic neznamenaly?

Často přejímáme absurdní západní vzory, ale do pozitivních se nám moc nechce (např. spolupráce univerzit s podniky)

Změnit motivace studentů při výběru oboru i školy, nahradit nevolnickou pozici studenta klientskou

nalít do vzdělání více peněz bez tlaku na změny povede k jejich neefektivnímu vynaložení
usnadněme univerzitám podnikání s jejich aktivy v oblasti znalostí ⇒ peníze + propojení
výzkumu s praxí

role státu je podružná ⇒ aktivita škol je rozhodující
méně státu a více individuální odpovědnosti

Vzdělávání v LH

investice do lidí před investicemi do kapitálu

strategie rozvoje lidských zdrojů pro ČR – gramotnost informační, občanská, ekonomická, pro
udržitelnost rozvoje, jazyková)

Národní vzdělávací fond (NVF) a program Leonardo da Vinci (pilotní projekty, jazykové
dovednosti, nadnárodní sítě, referenční manuály)

další programy (SAPARD, Erasmus, Sokrates..)

iniciativa eEurope ⇒ e-vzdělávání (státní správa aj.)

systém celoživotního vzdělávání (situace v ČR – příprava center odborného vzdělávání, projekt
FAO v ČR)

Očekávání

nárůst rozmanitosti v EU 25 bude vyžadovat existující lesnický režim – potřeba konsolidace
zdokonalení nebo posílení koordinace v lesnických problémech

na komunitární úrovni bude potřeba efektivní vyjednávání

navzdory dlouhé tradici při spolupráci na úrovni MCPFE, nové členské státy potřebují vybudovat
vlastní kapacity k úspěšné účasti při vyjednávání

nástroje na komunitární úrovni by měly podporovat akce na národní úrovni a meziodvětvovou
komunikaci

8. ZÁVĚR

Les je budoucnost, globální perspektiva (ochrana přírody a klimatu, pracovní místa...)

Lesnicko-dřevařský sektor má v EU šanci

Lesy se v EU stávají integrálnější, provádět národní lesnickou politiku bude obtížnější

Lesníci musí prokázat svoji profesionalitu a kompetentnost

Produkční funkce lesů a výnosová situace = bez ziskového LH nelze zajistit TUH

Změnit lze jen budoucnost (*příprava na globalizaci, získat konkurenční výhodu....*)

Sledovat trendy – co má v EU zelenou

Více komunikovat a participovat = zlepšit obraz u veřejnosti

Srovnání cen v ČR a SRN (SRN=100)

Průměrný hrubý měsíční plat (2001)
Nejbohatší regiony kandidátských států v roce 2000
Ekonomická úroveň vybraných zemí v roce 2003
Rozdíly mezi náklady na pracovníka (v EUR/hod. práce)
Srovnání platů dle zemí a povolání (2001)

Tržní ceny zemědělské půdy v zemích EU a v ČR

Tabulka

Informační zdroje k EU a lesnímu hospodářství

Webová stránka VÚLHM Jíloviště-Strnady: www.vulhm.cz

Složka: Výzkumné útvary, Lesnická politika, Služba lesnické praxi

Materiály ke stažení:

Seznam překladů předpisů Evropských společenství

Seznam platných českých technických norem v lesnictví

Informační příručka „Lesnicko-dřevařský sektor a EU“

Lesnická legislativa ve Finsku